

Deontologie voor Economische Beroepen

Prof. Dr. Ingrid De Poorter

Wie ben ik?

Wij zijn jullie?

Wat zijn jullie ambities?

Wat zijn jullie verwachtingen?

Inhoud cursus

- Onderscheid tussen verschillende beroepen → enkel waar nodig
- Theorie aangevuld met concrete problematieken

Praktisch

- Aanwezigheid is aangewezen

Examen

- Schriftelijk
- Open vragen: combinatie v. theoretische & praktische vragen
- Begrippen zijn belangrijk
- Geen wetboek

Overzicht

1. Wettelijk kader
2. Analyse van het beroep
3. Organisatie van het beroep
4. Deontologie
5. Aansprakelijkheid

Overzicht – inhoudstafel

1. Algemeen kader
2. Analyse van het beroep
  - Accountant
  - Boekhouder
  - Belastingconsulent
  - Fiscalist
  - Revisor
3. Organisatie van het beroep
  - Overkoepelend orgaan
  - CTR
  - Instituten
4. Deontologie
  - Algemeen kader
  - Regelgeving
  - Onafhankelijkheid
  - Onverenigbaarheden
  - Samenwerkingsverbanden
  - Relatie t.a.v. instituut
  - Relatie t.a.v. confraters
  - Relatie t.a.v. klanten
  - Beroepsgeheim
  - Sancties
  - Innovatie en bedreigingen voor het beroep
5. Aansprakelijkheid
  - Onderscheid tussen ≠ vormen AS
  - Verhouding tussen ≠ vormen AS
  - Tuchtrechtelijke AS
  - Burgerrechtelijke AS
  - Strafrechtelijke AS

1. Algemeen kader

1. Algemeen kader

Deontologie

= *Plichtenleer voor een bepaald beroep* (Van Dale)

- Historiek: ontwikkeling van ordes, corporaties of verenigingen
- Voornamelijk voor vrije beroepen
- Meestal rond thema's zoals
  - a) Beroepsgeheim, discretie
  - b) Tegenstrijdige belangen behartigen
  - c) Verbod om een zaak te behandelen die men onrechtvaardig vindt
- Algemene kenmerken: trainingen, diploma's, wettelijke instituten, ...
- Wordt steeds meer wettelijk vastgelegd
- Cf. *infra* Deel 5 'Aansprakelijkheid'

1. Algemeen kader

Deontologie versus Duurzaamheid

- Wat is duurzaamheid? => lang durend; weinig aan slijtage of bederf onderhevig (van dale)
- Waarom is duurzaamheid belangrijk?
- Wat is duurzaam ondernemen?

1. Algemeen kader

1. Algemeen kader

Deontologie versus Duurzaamheid

- Relatie tussen duurzaamheid en deontologie

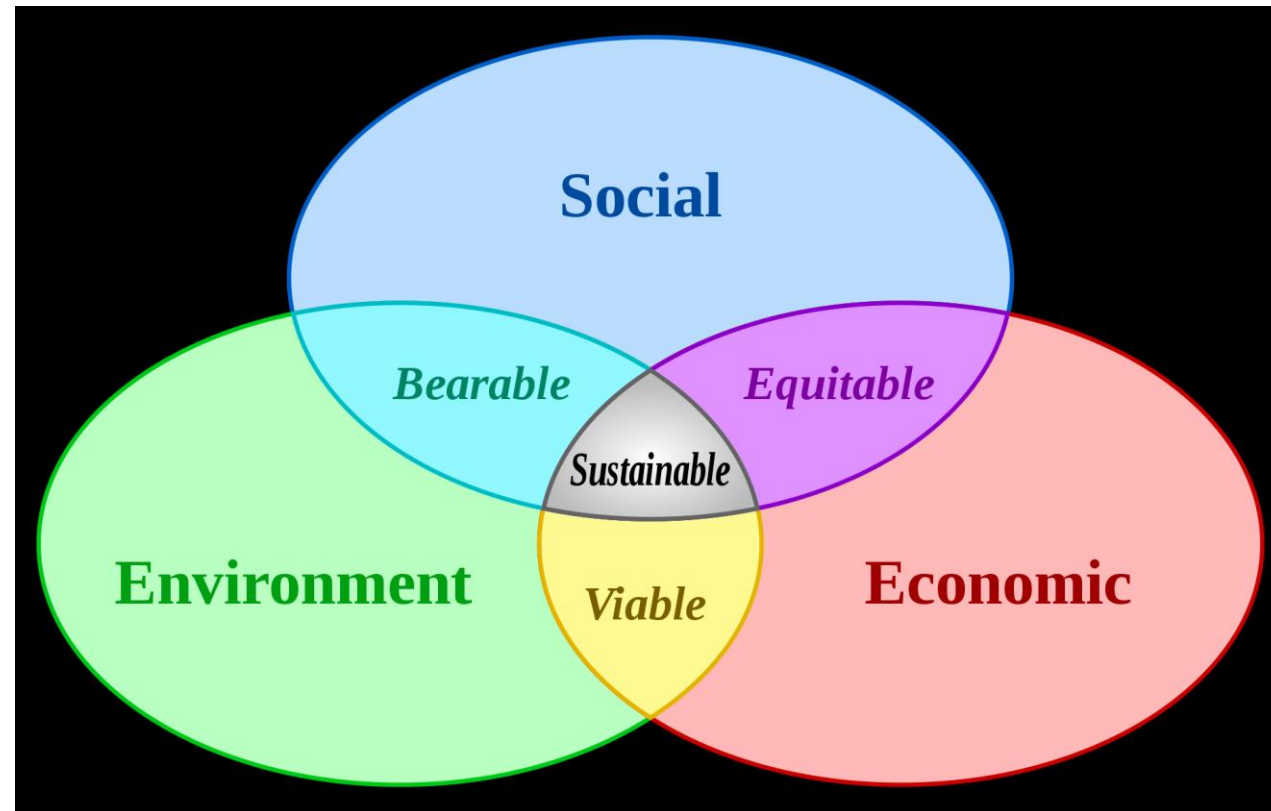
®

1. Algemeen kader

Deontologie versus Duurzaamheid

- Relatie tussen duurzaamheid en deontologie

1. Algemeen kader

Doel regulering deontologie

- Gedrag oriënterende rol
- Waarborging van onafhankelijkheid
- Bescherming uitstraling/imago van een beroep
- Maatschappelijke functie
  - a) Competentie
  - b) Confidentialiteit
  - c) Objectiviteit
  - d) Discipline
- Bescherming burger/afnemer?

1. Algemeen kader

Mogelijkheden ter reglementering van cijferberoepen

- Europese invloed
- Kaderwet
- Specifieke wetgeving
- Zelfregulering (deontologie)

2. Analyse van het beroep

2. Analyse van het beroep: overzicht

- Accountant
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Belastingconsulent
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Boekhouder
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Fiscalist
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Revisor
  - a) Wettelijke basis
  - b) In de praktijk
  - c) Kenmerken
  - d) Taken
  - e) Rechten en plichten

2. Analyse van het beroep: accountant – wettelijke basis

Wettelijke basis

- Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen plaatst de beroepen van accountant en belastingconsulent binnen het IAB (BS 11 mei 1999)
- Zie ook:
  - a) Wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat
  - b) KB van 14 juni 1985 betreffende het Instituut der Accountants (BS 22.06.1985)
  - c) KB van 01 maart 1998 tot vaststelling van het reglement van plichtenleer der accountants (BS 31.03.1998)

2. Analyse van het beroep: accountant – kenmerken

Kenmerken

- Vrij beroep: erkend sinds 1985
- Soorten
  - a) Externe accountant: geen arbeidsovereenkomst (sociaal statuut zelfstandige)
  - b) Interne accountant: wel arbeidsovereenkomst bij onderneming of externe accountant (sociaal statuut werknemer in dienstverband)
    - ⇒ *Quid fraude?*
      - Werknemer staat onder leiding en gezag van werkgever (!)
MAAR kan zich toch wenden tot IAB (*infra*, deel 3)
      - Belang van noodzaak aan onafhankelijkheid
      - Vgl. een advocaat mag zich niet 'prostitueren'

2. Analyse van het beroep: accountant – kenmerken (2)

- Adviserende/controlerende functie
- Organisatie van de individuele belangen van de klant
(inachtnaam belangen derden)
- Continue opdracht
- Eenmalige opdrachten (vb. in opdracht van rechtbank als gerechtsdeskundige)
zijn minder frequent

2. Analyse van het beroep: accountant – taken

Taken

- Boekhoudkundige controle ⁽¹⁾
- Privé en gerechtelijke expertise ⁽¹⁾
- Boekhoudkundige en administratieve diensten ⁽¹⁾
- Organisatie en voeren van boekhouding van derden ⁽¹⁾
- Advies in fiscale zaken
- Boekhoudkundige controle ⁽¹⁾
- Opmaken van de nodige verslagen zoals bedrijfsrevisor ^(cf. infra)
- Opdrachten voorzien in WCO ⁽²⁾
- Controle betrouwbaarheid gegevens in verslagen van raad van bestuur n.a.v. kapitaalverhoging ⁽³⁾
- Vertegenwoordiging vennoten bij controle en onderzoeksbevoegdheid ⁽³⁾
- Andere hiermee verenigbare werkzaamheden (incl. juridisch advies) zoals vereffenaar

- 1: Zie artikel 34 wet 22 april 1999
- 2: zie artikels 10,13 en 17 WCO
- 3: zie art. 3:62 WVV

2. Analyse van het beroep: accountant – rechten en plichten

Rechten en plichten

- Wettelijk monopolie
- Indirecte uitbreiding van het monopolie
- Titel
- Beroepsgeheim

2. Analyse van het beroep: accountant – rechten en plichten (2)

Wettelijk monopolie

- Boekhoudstukken nazien en corrigeren (= boekhoudkundige controle, voor zover bestemd voor derden) ⁽¹⁾
- Privé- en gerechtelijke expertise (voor zover bestemd voor derden; *infra*: uitz. 2) ⁽¹⁾
- Wettelijk voorbehouden opdrachten ⁽¹⁾
  - a) Fusies en splitsingen
  - b) Vrijwillige ontbinding vennootschap
  - c) Beperking of opheffing voorkeurrecht
  - d) Uitsluiting of uittreding
- Bij gebreke aan commissaris heeft iedere vennoot een controlerecht waarbij hij zich kan laten vertegenwoordigen of bijstaan door een accountant ⁽²⁾

(1) Artikel 37 wet 22 april 1999

(2) Artikel 3:101 WvV

2. Analyse van het beroep: accountant – rechten en plichten (3)

"Enkel de natuurlijke personen en de vennootschappen die zijn ingeschreven op de deellijst van externe accountants, bedoeld in artikel 5, zijn gerechtigd de volgende werkzaamheden en opdrachten geregeld uit te voeren of aan te bieden:

1° de in artikel 34, 1°, 2° en 6°, bedoelde werkzaamheden;

2° de opdrachten als bedoeld in artikel 166 van het Wetboek van vennootschappen;

Het eerste lid, 1°, is evenwel niet van toepassing :

1° op de leden van het Instituut der bedrijfsrevisoren;

2° op de in artikel 34, 1° en 2°, bedoelde werkzaamheden uitgevoerd in ondergeschikt verband krachtens een arbeidsovereenkomst of een door de overheid bezoldigde betrekking, die niet leiden tot een attest of een expertiseverslag bestemd om aan derden te worden afgegeven."

(art. 37 wet 22.04.1999)

2. Analyse van het beroep: accountant – rechten en plichten (4)

Wettelijk monopolie: uitzonderingen

- 1. Revisoren mogen boekhoudkundige controle, expertise of wettelijk voorbehouden opdrachten ook uitvoeren (⇔ individueel controlerecht)
- 2. Werknemers mogen boekhoudkundige controle of expertise ook uitvoeren binnen een vennootschap voor zover dit geen aanleiding geeft tot verslagen / documenten voor extern gebruik

2. Analyse van het beroep: accountant – rechten en plichten (5)

Indirecte uitbreiding van het monopolie

- Accountants mogen de taken uitvoeren van een boekhouder
- Opgelet: accountants mogen de titel van boekhouder niet dragen

"De bedrijfsrevisoren en accountants, alsmede de stagiair-accountants en de stagiair-bedrijfsrevisoren, mogen de beroepswerkzaamheden van boekhouder uitoefenen zonder ingeschreven te zijn op het tableau van de beoefenaars van het beroep of op de lijst van de stagiairs.

Als zij van die mogelijkheid gebruik maken, zijn zij niet gemachtigd de titel van "erkend-boekhouder" of van "stagiair-boekhouder" te voeren."

(art. 48 wet 22.04.1999)

cf. deel 4: cumulatie en onverenigbaarheden

2. Analyse van het beroep: accountant – rechten en plichten (6)

Titel

- Enkel een accountant mag deze titel dragen
- Gevolg miskennen?

"**artikel 16.** Een natuurlijke persoon mag de titel van accountant en/of belastingconsulent enkel voeren, wanneer hem door het Instituut de hoedanigheid is verleend van accountant en/of belastingconsulent. Stagiairs mogen (...)

artikel 17. Een vennootschap mag haar handelsnaam, bijzondere benaming, de omschrijving van haar doel of haar reclame, de titel van accountant en/of belastingconsulent enkel gebruiken, wanneer haar door het Instituut de hoedanigheid is verleend van accountant en/of belastingconsulent.

Het voorschrift van het eerste lid is niet van toepassing op onderwijsinstellingen noch op beroepsgroeperingen van accountants en/of belastingconsulenten.

artikel 18. Buiten de personen met de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent, mag niemand een term gebruiken die verwarring kan scheppen met de titel van accountant of belastingconsulent."

(art. 16-18 wet 22.04.1999)

2. Analyse van het beroep: accountant – rechten en plichten (7)

Beroepsgeheim

- Cf. *infra*: revisor

“Artikel 458 van het Strafwetboek is eveneens van toepassing :

1° op het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten, op de organen, op de leden van die organen, met inbegrip van de commissie kwaliteitstoetsing en de toetsers, en op de personeelsleden van het Instituut;

2° op het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten, op de organen, op de leden van die organen en op de personeelsleden van het Beroepsinstituut.

In afwijking van het vijfde lid :

1° mogen de organen, de leden van die organen, met inbegrip van de commissie kwaliteitstoetsing en de toetsers, en de personeelsleden van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten, gegevens uitwisselen met andere organen, met andere leden van die organen, met inbegrip van de commissie kwaliteitstoetsing en de toetsers, en met andere personeelsleden van het Instituut voor zover die uitwisseling van gegevens noodzakelijk is voor hun wettelijke of reglementaire opdrachten

Rechtspersonen zijn burgerlijk aansprakelijk voor de betaling van de geldboeten waartoe hun organen en aangestelden krachtens dit artikel zijn veroordeeld.

Hoofdstuk VII van het Eerste Boek van het Strafwetboek, evenals artikel 85 van hetzelfde Wetboek, zijn van toepassing op de inbreuken bedoeld in de voorgaande leden.

(art. 58 wet 22.04.1999)

2. Analyse van het beroep: overzicht

- Accountant
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Belastingconsulent
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Boekhouder
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Fiscalist
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Revisor
  - a) Wettelijke basis
  - b) In de praktijk
  - c) Kenmerken
  - d) Taken
  - e) Rechten en plichten

2. Analyse van het beroep: belastingconsulent – wettelijke basis

Wettelijke basis

- Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen plaatst de beroepen van accountant en belastingconsulent binnen het IAB (*BS* 11 mei 1999)
- Zie ook:
  - a) Wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat
  - b) KB van 14 juni 1985 betreffende het Instituut der Accountants (*BS* 22.06.1985)
  - c) KB van 01 maart 1998 tot vaststelling van het reglement van plichtenleer der accountants (*BS* 31.03.1998)
- Cf. accountant

2. Analyse van het beroep: belastingconsulent – kenmerken

Kenmerken

- Vrij beroep: erkend via de wet van 22.04.1999
- Soorten
  - a) Fiscale juristen
  - b) Fiscale economen
- Personen tussen de fiscale administratie en de belastingplichtigen
  - a) Fiscaal jurist: meer eenmalige adviezen
  - b) Fiscaal econoom: behandeling van blijvende dossiers

2. Analyse van het beroep: belastingconsulent – kenmerken (2)

- Belastingontduiking
  - a) Art. 170 GW: legaliteitsbeginsel
  - b) Wegens de onduidelijke grens tussen de wet belastingontduiking en belastingontwijking zijn verschillende houdingen mogelijk:
    1. Fiscaal jurist: Brepols-doctrine – agressieve houding
      - Het recht om de minst belaste weg te kiezen (Cass. 06 juni 1961)
    2. Fiscaal econoom: Ines-doctrine – preventieve houding (art. 344 WIB)
      - Een constructie enkel om fiscale redenen is niet toegelaten (Itt. Brepols-doctrine)
    3. Houding wetgever t.o.v. houding belastingplichtige (art. 344 WIB)
      - Nieuwe definitie "fiscaal misbruik" (2012)

"(...) Er is sprake van fiscaal misbruik wanneer de belastingplichtige middels de door hem gestelde rechtshandeling of het geheel van rechtshandelingen één van de volgende verrichtingen tot stand brengt:

        - 1) *een verrichting waarbij hij zichzelf in strijd met de doelstellingen van een bepaling van dit Wetboek of de ter uitvoering daarvan genomen besluiten buiten het toepassingsgebied van die bepaling plaatst; of*
        - 2) *een verrichting waarbij aanspraak wordt gemaakt op een belastingvoordeel voorzien door een bepaling van dit Wetboek of de ter uitvoering daarvan genomen besluiten en de toekenning van dit voordeel in strijd zou zijn met de doelstellingen van die bepaling en die in wezen het verkrijgen van dit voordeel tot doel heeft, (...)"*

Doel

Quid bewijslast?

Quid Rechtszekerheid?

2. Analyse van het beroep: belastingconsulent – taken

Taken

- Advies verstrekken in alle belastingaangelegenheden
- Bijstand klanten bij fiscale verplichtingen
- Vertegenwoordiging klanten

"De functie van belastingconsulent en stagiair-belastingconsulent bestaat erin:
1° advies te verstrekken in alle belastingaangelegenheden;
2° belastingplichtigen bij te staan bij de nakoming van hun fiscale verplichtingen;
3° belastingplichtigen te vertegenwoordigen."

(art. 38 wet 22.04.1999)

2. Analyse van het beroep: belastingconsulent – rechten en plichten

Rechten en plichten

- Wettelijk monopolie
  - a) Monopolie = *uitsluitende bevoegdheid tot iets* – Van Dale
  - b) Wettelijk monopolie = monopolie ontstaan door de wet
  - c) Geen wettelijk monopolie: iedereen kan dus nog optreden op het fiscale terrein
- Titel
  - a) Cf. accountant
- Beroepsgeheim
  - a) Cf. accountant
- Noot: "OF-regel"
  - a) Men is ofwel accountant ofwel belastingconsulent ofwel accountant-belastingconsulent

2. Analyse van het beroep: overzicht

- Accountant
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Belastingconsulent
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Boekhouder
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Fiscalist
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Revisor
  - a) Wettelijke basis
  - b) In de praktijk
  - c) Kenmerken
  - d) Taken
  - e) Rechten en plichten

2. Analyse van het beroep: boekhouder – wettelijke basis

Wettelijke basis

- Wet van 22 april 1999 (*BS* 11 mei 1999) betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen plaatst het beroep van erkend boekhouder en erkend boekhouder-fiscalist ⁽¹⁾ binnen het BIBF ⁽²⁾
- Zie ook:
  - a) Kaderwet Verhaegen van 01 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel van dienstverlenende intellectuele beroepen (veelvuldig gewijzigd)
  - b) KB van 25 mei 1993 houdende oprichting van het Beroepsinstituut van Boekhouders (*BS* 29.05.1993)
  - c) KB van 22 oktober 2013 tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) (*BS* 21.11.2013)

(1) hierna 'fiscalist(en)

(2) Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten

2. Analyse van het beroep: boekhouder – kenmerken

Kenmerken

- Intellectueel beroep: erkend sinds 1993
- Zelfstandige in hoofd- of bijberoep
- Registrerende/adviserende functie
- Verwerken van boekhoudkundige gegevens
- Continue opdracht

2. Analyse van het beroep: boekhouder – taken

Taken

"Diegene die de beroepswerkzaamheid van boekhouder uitoefent, is diegene die zich gewoonlijk bezighoudt met:

- de organisatie van boekhoudingsdiensten en raadgeving daaromtrent;
- het openen, het houden, het centraliseren en het sluiten van **boekingen**, geschikt voor het opmaken van de rekeningen;
- het bepalen van de **resultaten** en het opmaken van de **jaarrekening** in de door de wet bepaalde vorm;
- de in art. 38 bedoelde werkzaamheden."

(art. 49 wet 22.04.1999)

"(...)

1° advies te verstrekken in alle belastingaangelegenheden;

2° belastingplichtigen bij te staan bij de nakoming van hun fiscale verplichtingen;

3° belastingplichtigen te vertegenwoordigen."

(art. 38 wet 22.04.1999)

Noot: art. 38 wet 22.04.1999 beschrijft tevens de taken van (stagiair)belastingconsulent

2. Analyse van het beroep: boekhouder – taken (2)

Taken

- Organisatie en raadgeving i.v.m. boekhoudingsdiensten
- Bepalen van resultaten en opmaken van de jaarrekening
- Advies in belastingaangelegenheden (fiscaliteit)
- Bijstand bij fiscale verplichtingen van klanten
  - a) Bv. BTW inboeken
- Vertegenwoordiging van klanten bij fiscale geschillen
- ...

Zie [Website BIBF](#)

2. Analyse van het beroep: boekhouder – rechten en plichten

Rechten en plichten

- Wettelijk monopolie
- Titel
- Beroepsgeheim

2. Analyse van het beroep: boekhouder – rechten en plichten (2)

Wettelijk monopolie

- Geen monopolieopdracht want doorgegeven aan revisoren en accountants
- Historische noot:
  - a) Vroeger: wel een wettelijk monopolie
    1. Via art. 2 van de kaderwet van 01.03.1976 en 46 van de wet van 22.04.1999 werd een monopolie verleend aan de boekhouders in de uitoefening van hun beroep
    2. Dergelijk monopolie bestond eerder niet voor revisoren of accountants
    3. Via art. 48 van de wet van 22.04.1999 wordt dit monopolie doorgegeven aan de bedrijfsrevisoren en de accountants alsmede de stagiairs

2. Analyse van het beroep: boekhouder – rechten en plichten (3)

Titel

- Enkel een boekhouder mag deze titel dragen

"Niemand mag de beroepstitel voeren van "erkende boekhouder", "erkende boekhouder-fiscalist", "stagiair boekhouder" of "stagiair boekhouder-fiscalist" of een andere titel die tot verwarring zou kunnen leiden met één van voormelde beroepstitels, als hij niet ingeschreven is op het tableau van de leden, of op de lijst van stagiairs gehouden door het Beroepsinstituut.

Niemand mag als zelfstandige voor rekening van derden in hoofd- of bijberoep het beroep van boekhouder uitoefenen als hij niet ingeschreven is op het tableau van titularissen van het beroep, of op de lijst van stagiairs gehouden door het Beroepsinstituut.

(...)"

(art. 46 wet 22.04.1999)

- Gevolg miskennen?
  - a) Art. 58 Wet 22.04.1999

Beroepsgeheim (Cf. accountant)

2. Analyse van het beroep: overzicht

- Accountant
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Belastingconsulent
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Boekhouder
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Fiscalist
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Revisor
  - a) Wettelijke basis
  - b) In de praktijk
  - c) Kenmerken
  - d) Taken
  - e) Rechten en plichten

2. Analyse van het beroep: fiscalist – wettelijke basis

Wettelijke basis

- Wet van 22 april 1999 (*BS* 11 mei 1999) betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen plaatst het beroep van erkend boekhouder en erkend boekhouder-fiscalist ⁽¹⁾ binnen het BIBF ⁽²⁾
- Zie ook:
  - a) Kaderwet Verhaegen van 01 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel van dienstverlenende intellectuele beroepen (veelvuldig gewijzigd)
  - b) KB van 25 mei 1993 houdende oprichting van het Beroepsinstituut van Boekhouders (*BS* 29.05.1993)
  - c) KB van 22 oktober 2013 tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) (*BS* 21.11.2013)
- Cf. boekhouder

(1) hierna 'fiscalist(en)

(2) Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten

2. Analyse van het beroep: fiscalist

Kenmerken

- cf. belastingconsulent

Taken

- Geen omschrijving van de taken

Rechten en plichten

- Wettelijk monopolie
  - a) Geen monopolieopdrachten
- Titel
  - a) Wel beschermd, cf. boekhouder
- Beroepsgeheim
  - a) Cf. boekhouder
- Noot: "EN-regel"
  - a) Fiscalist moet steeds in eerste orde erkend boekhouder zijn

2. Analyse van het beroep: overzicht

- Accountant
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Belastingconsulent
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Boekhouder
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Fiscalist
  - a) Wettelijke basis
  - b) Kenmerken
  - c) Taken
  - d) Rechten en plichten
- Revisor
  - a) Wettelijke basis
  - b) In de praktijk
  - c) Kenmerken
  - d) Taken
  - e) Rechten en plichten

2. Analyse van het beroep: revisor – wettelijke basis

Wettelijke basis

- Europese auditrichtlijnen en -verordening:
  - a) Richtlijn 2006/43 van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controle van jaarrekeningen
  - b) Richtlijn 2008/30 tot wijziging van de richtlijn van 2006
  - c) Richtlijn 2014/56/EU van 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2006/43 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen
  - d) Verordening (EU) 537/2014 van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële voerzichten van organisaties van openbaar belang en tot intrekking van Besluit 2005/909/EG van de Commissie

- ⇒ Wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren (BS 13 december 2016)
- ⇒ Voorheen de opgeheven gecoördineerde wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren (BS 24 mei 2007)

2. Analyse van het beroep: revisor – praktijk

In de praktijk

- [Enron](#)
- Worldcom
- [Parmalat](#)
- [Lernout & Hauspie](#)

- Beursgenoteerd maar waar wie controleert de cijfers?

2. Analyse van het beroep: revisor – praktijk (2)

HOME > NIEUWS > BINNENLAND

‘Tekort van 11.000 euro in boekhouding Samusocial’

25/06/2017 om 21:55 | Bron: BELGA

18°C 34km 0.24%

MEEST RECENT • MEEST GELEZEN

1. Ook Reese Witherspoon spreekt: 'Ik was zes...
2. 9 op 10 Brusselse leefloners van buitenland...
3. Suiker maakt kanker agressiever
4. Pascal Smet dient klacht in na doodsberei...
5. 'Inlichtingendiensten hebben geblunderd in...

[Volledig overzicht >](#)

Foto: Photo News

De analyse van de boekhouding die Samusocial bij de Nationale Bank indiende, vertoont een onverklaard tekort van 11.000 euro en een 'fiscaal cadeau' van meer dan 200.000 euro. Dat heeft de commerciële tv-zender RTL-TVI zondagavond in haar journaal bericht.

Volgens de tv-zender, die toegang had tot de boekhouding van de vzw, zijn er vragen te stellen bij de neergelegde cijfers voor het jaar 2015 want er is geld verdwenen met betrekking tot de dagelijkse werking.

'Er is een kastekort van zowat 11.000 euro, zo bracht de bedrijfsrevisor aan het licht. Hij noteerde in zijn jaarrapport dat er duidelijk een probleem van gebrek aan controle en een gebrek aan kasbeheer is. Waar is die 11.000 euro naar toe? Dat is een van de vragen die de onderzoekscommissie zal moeten oplossen', aldus Brussels parlementslid Hamza Fassi-Fihri (cdH) aan RTL TVI.

Ander opvallend element: de schuld van Samusocial bij de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid (RSZ) is de laatste vijf jaren enkel blijven toenemen. De vzw staat in de rode cijfers. De rekeningen die in 2014 werden neergelegd tonen dat de RSZ in feite een cadeau van bijna 220.000 doet, gekoppeld aan de schuld. 'Het zijn vermeerderingen, schadeloosstellingen, boetes voor vertragingen die de RSZ laat vallen', preciseert Hamza Fassi-Fihri.

ds PVDA houdt
parlementsleden in het

2. Analyse van het beroep: revisor – kenmerken

Kenmerken

- Vrij beroep (ambt?): erkend sinds 1953
  - ✓ => moeilijk controleerbaar advies
  - ✓ Enkel beoordeelbaar door collegae met verregaande beroepskennis
- Principe: de bedrijfsrevisor is zelfstandige
  - ✓ Uitzondering: een revisor kan in dienst zijn bij een andere revisor (dienstverband)
  - ✓ Vennootschappen: moeten erkend worden door IBR cf. Deel 3
- Mandaten als commissaris: hernieuwbaar mandaat van drie jaar (art. 3:61 WVV)
  - ✓ Overige opdrachten eenmalig

2. Analyse van het beroep: revisor – taken

Taken

- Commissarisfunctie

Art. 3:73 WVV (voorheen art. 142 W. Venn.): "De controle in vennootschappen op de financiële toestand, op de jaarrekening en op de regelmatigheid, ten aanzien van dit wetboek en de statuten, van de in de jaarrekening weergegeven verrichtingen, wordt opgedragen aan een of meer commissarissen"

- Wettelijk voorbehouden opdrachten
  - a) Inbreng in natura (niet langer quasi inbreng)
  - b) Netto-actief en liquiditeitstest
  - c) Fusies & splitsingen
  - d) Inbreng van algemeenheid en bedrijfstukken
  - e) Gedwongen verkoop van aandelen
  - f) Controle van de rekening van een tijdelijke vennootschap
- Niet-revisorale diensten

2. Analyse van het beroep: revisor – taken - commissarisfunctie

Commissarisfunctie

- Art. 3:58 WVV
- Ingeschreven op de ledenlijst van het IBR
- Benoeming voor een periode van 3 jaar
  - a) Hernieuwbaar
    - 1. (!) Verplichte rotatie (Cf. *infra*)
  - b) Door AVA op voordracht van de RvB + aanbeveling auditcomité
    - 1. Evt. ondernemingsraad: vetorecht
  - c) Publicatie in BS binnen 15d na AVA
- Enkel indien onafhankelijk = benoeming mogelijk (Cf. *infra*)
- Natuurlijke of rechtspersoon
- Ontslagmogelijkheden beperkt (!)

2. Analyse van het beroep: revisor – taken – commissarisfunctie (2)

Taken commissaris – overzicht

- Controle op de jaarrekening en financiële toestand
- Opsporen van wettelijke of statutaire inbreuken
- Controleverslag opstellen en rapporteren aan de AVA
- Opsporen fraude?

Art. 3:75 WVV: "(...) een oordeel waarin de commissarissen aangeven of volgens hen de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap overeenkomstig het toepasselijk boekhoudkundig referentiestelsel en, in voorkomend geval, of de jaarrekening aan de wettelijke vereisten voldoet. Het oordeel kan de vorm aannemen van een oordeel zonder voorbehoud, een oordeel met voorbehoud, een afkeurend oordeel, of indien de commissarissen zich geen oordeel kunnen vormen, een onthoudende verklaring"

2. Analyse van het beroep: revisor – taken – commissarisfunctie (3)

(1) Onderzoeksbevoegdheden: onbeperkt (art. 3:68 WVV)

- a) Inzagerecht
- b) Bevestigingen bestuursorgaan, personeel, derden
- c) Ondervragen Inlichtingen verbonden vennootschappen
- d) Toegang tot de RvB/auditcomité

2. Analyse van het beroep: revisor – taken – commissarisfunctie (4)

(2) Controleverslag opmaken

a) Art. 3:75 en 3:80 W.Venn.

1. Inhoudelijke vereisten
2. Auditverordening: aanvullende informatieverplichtingen (Niet-OOB / OOB ⁽¹⁾)
3. OOB: Key Audit Matters (KAM's)

b) Standaardformaat (controlenormen IBR)

c) Mogelijkheden

1. Goedkeurende verklaring
2. Goedkeurende verklaring met een toelichtende paragraaf
  - Bv. indien bepaalde aangelegenheden bijzondere aandacht vragen
3. Verklaring onder voorbehoud
  - Onzekerheden of onduidelijkheden die niet zijn opgelost
4. Afkeurende verklaring
  - Geen getrouw beeld of niet in overeenstemming met wet
5. Verslag van niet-bevinding (n.a.v. auditverordening – art. 3:74 WVV)

2. Analyse van het beroep: revisor – taken – commissarisfunctie (5)

Doel commissarisfunctie?

- Maatschappelijke functie: bescherming van alle partijen nl. aandeelhouders, schuldeisers, beleggers (financiële instellingen, leveranciers, derden zoals personeel, RSZ, ...)

Wanneer verplicht?

- Art. 3:72 WVV
- Beursgenoteerde VN
- Grote VN met beperkte AS
  - a) NV, BVBA, CVBA, VZW, IVZW en stichtingen (VZW-wet)
  - b) Art. 1:24 WVV (2/3 criteria):
    1. > 50 WN
    2. > 9.000.000 jaaronzet
    3. > 4.500.000 balanstotaal
  - c) Of indien statuten dit verplicht stellen

2. Analyse van het beroep: revisor – rechten en plichten

Rechten en plichten

- Wettelijk monopolie
- Indirecte uitbreiding van het monopolie
- Titel
- Beroepsgeheim

2. Analyse van het beroep: revisor – rechten en plichten (2)

Wettelijk monopolie

(taken die enkel de revisor mag uitvoeren ⇔ andere cijferberoepen)

- Commissarisfunctie
- Voorbehouden opdrachten

“De bedrijfsrevisor heeft als hoofdtaak alle opdrachten uit te voeren die bij of krachtens de wet uitsluitend aan de bedrijfsrevisoren zijn toevertrouwd, en in het bijzonder alle revisorale opdrachten ter uitvoering van of krachtens de wet.”

(art. 4 Wet van 7 december 2016)

2. Analyse van het beroep: revisor – rechten en plichten (3)

Indirecte uitbreiding van het monopolie

- Revisoren mogen de taken uitvoeren van een boekhouder
- Opgelet: revisoren mogen de titel van boekhouder niet dragen

"De bedrijfsrevisoren en accountants, alsmede de stagiair-accountants en de stagiair-bedrijfsrevisoren, mogen de beroepswerkzaamheden van boekhouder uitoefenen zonder ingeschreven te zijn op het tableau van de beoefenaars van het beroep of op de lijst van de stagiairs.

Als zij van die mogelijkheid gebruik maken, zijn zij niet gemachtigd de titel van "erkend-boekhouder" of van "stagiair-boekhouder" te voeren"

(art. 48 wet 22.04.1999)

cf. deel 4: cumulatie en onverenigbaarheden

2. Analyse van het beroep: revisor – rechten en plichten (4)

Titel

- Enkel een erkend revisor mag deze titel dragen
- Gevolg miskenning?

“Alleen de in het openbaar register ingeschreven natuurlijke personen of entiteiten mogen de titel van bedrijfsrevisor dragen en alle revisorale opdrachten, door of krachtens de wet, uitoefenen.

De registratie van een auditkantoor in het openbaar register laat de uitoefening van de opdracht van wettelijke controle van de jaarrekening toe.”

(art. 11, §1 Wet van 7 december 2016)

2. Analyse van het beroep: revisor – rechten en plichten (5)

Beroepsgeheim

- Verbod op bekendmaking geheimen toevertrouwd in het kader van hun beroep ⁽¹⁾
  - a) Uitzonderingen:
    1. Zie verder onder deel 5
    2. Commissarisverslag

“Alleen de in het openbaar register ingeschreven natuurlijke personen of entiteiten mogen de titel van bedrijfsrevisor dragen en alle revisorale opdrachten, door of krachtens de wet, uitoefenen.

De registratie van een auditkantoor in het openbaar register laat de uitoefening van de opdracht van wettelijke controle van de jaarrekening toe.”

(art. 11, §1 Wet van 7 december 2016)